

Sodankylän kunta
Jäämerentie 1
99600 Sodankylä

LAUSUNTO

22.10.2024

Eduskunnan ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

HE 101/2024 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI RAKENTAMISLAIN MUUTTAMISESTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Eduskunnan ympäristövaliokunta on 11.10.2024 pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä. Lausunto tulee antaa 22.10.2024 klo 12:00 mennessä.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi 1.1.2025 voimaan tulevaa rakentamislakia sekä maankäyttö- ja rakentamislakia, jonka nimike muuttuu mainittuna ajankohtana alueidenkäyttölakiksi. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi ympäristönsuojelulakia ja viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annettua lakia.

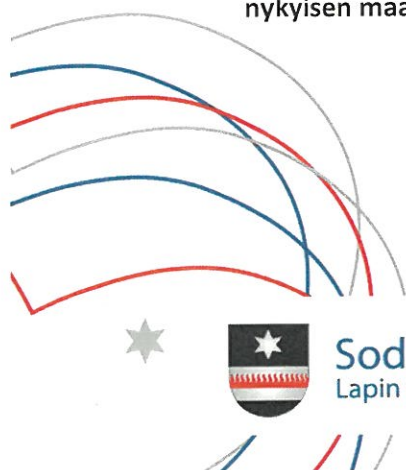
ILMASTOSELVITYS JA MATERIAALILUETTELO

Esityksen mukaan ilmastaselvityksen ja materiaaliselosteen laatimisveloitteesta rakentamisen eri osapuolille aiheutuvaa taakkaa kevennettäisiin ja lupamenettelyä sujuvoitettaisiin. Rakennusten hiilijalanjäljen sääntelyn soveltamisalaa supistettaisiin siten, että soveltamisalasta poistuisivat esimerkiksi pientalot ja laajamittaisesti korjattavat rakennukset. Ilmastaselvityksen laatimisveloite ei koskisi myöskään laajennuksia. Lupamenettelyä sujuvoitettaisiin siten, että rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvon alittuminen osoitettaisiin vasta loppukatselmusta varten tehtävällä ilmastaselvityksellä. Raja-arvoa annettaessa voitaisiin ottaa huomioon sellaiset erityistilanteet, joissa raja-arvon alittaminen on erityisen vaikeaa esimerkiksi rakennuksen ominaispiirteiden tai sijainnin vuoksi. Materiaaliseloste korvattaisiin pääpiirustustasoisella rakennustuoteluettelolla. Luettelon laatimisesta aiheutuvaa taakkaa vähentää sisältöön tehtävien rajoitusten lisäksi myös ilmastaselvityksen soveltamisalaan tehtävät supistukset. Luettelo olisi esitettävä rakentamislupaa haettaessa, jos rakennukselle on laadittava esityksen mukaan ilmastaselvitys ja päivitettävä loppukatselmusta varten keskeisten rakennusaikaisten muutosten osalta.

Sodankylän kunta pitää esitystä hyvänä ja hallinnollista taakkaa keventävänä.

RAKENTAMISLUPAHAKEMUKSEN LIITTEET

Sodankylän kunta pitää hyvänä, että rakentamislupahakemuksen liitteiden laajuuden osalta palattaisiin nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen menettelyyn.

PUHTAAN SIIRTYMÄN SIOITTAMISLUPA

Lainsäädäntöön lisättäisiin uusi puhtaan siirtymän teollisuutta koskeva sijoittamislupa. Rakentamislakiin säädettäisiin uusi, puhtaan siirtymän teollisuushankkeiden rakentamista vauhdittava sijoittamislupa, jolla puhtaan siirtymän teollisuushankkeen sijoittumisen alueidenkäyttöllinen tarkastelu voitaisiin tehdä sijoittamisluvalla ilman asemakaavaa tai yleiskaavaa, jossa on määrätty sen käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena. Puhtaan siirtymän sijoittamisluvalla implementoitaisiin Euroopan nettonollateknologiatuotteiden valmistusekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehiksestä annetun EU:n asetuksen artiklojen 17 ja 18 mukaisille alueille sijoittuva jalostavan teollisuuden puhtaan siirtymän investointi lukuun ottamatta tuulivoimaa. Lausuntopalautteen takia omina pykälinään säädettäisiin puhtaan siirtymän sijoittamisluvan edellytyksistä 46 a §, kuulemisesta ja tiedottamisesta 63 a §, lausunnosta 67 a §, vaikutusten arvioinnista 75 a § ja valitusoikeudesta 179 a §.

Sodankylän kunta pitää hyvänä, että puhtaan siirtymän sijoittamisluvan edellytyksistä, kuulemisesta ja tiedottamisesta, lausunnosta, vaikutusten arvioinnista ja valitusoikeudesta säädetään omina pykälinään kunhan huomioidaan riittävästi ympäristövaikutukset, elinkeinojen ja erityisalueiden yhteensovittaminen (esim. luontaistalous, saamelaisalueet ja muut mahdolliset erityisalueet).

RAKENTAMISLUVAN MYÖNTÄMINEN ENNEN TONTTIIJAON LAATIMISTA JA TONTIN LOHKOMISTA

Pitkän kokeilun jälkeen pysyvä mahdollisuus myöntää rakentamislupa ennen tonttijaon laatimista ja tontin lohkomista.

Sodankylän kunta pitää tärkeänä ja kannatettavana luvituksen sujuvoittamiseksi, että rakentamislupa voidaan myöntää ennen tonttijaon laatimista ja tontin lohkomista.

PURKAMISLUVAN EDELLYTYKSET

Purkamisluvan edellytyksiä selvennettäisiin ja kunnan tai kuntaomisteisen yhtiön vähintään kymmenen vuotta omistaman asemakaavalla suojellun rakennuksen purkamista helpotettaisiin tilanteissa, joissa rakennus on niin huonossa kunnossa, ettei sitä voida enää käyttää.

Sodankylän kunta pitää hyvänä, että purkamisluvan edellytyksiä selvennettäisiin. Määritelmänä, että kunnan tai kuntaomisteisen yhtiön vähintään kymmenen vuotta omistaman asemakaavalla suojellun rakennuksen purkamista helpotettaisiin tilanteissa, joissa rakennus on niin huonossa kunnossa, ettei sitä voida enää käyttää on tulkinnan varainen ja kaipaisi lisäohjeistusta ja tarvittavat esim. viranomais- ja asiantuntijalausunnot.

RAKENTAMISLUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELYAIKA

Rakentamislupahakemusten käsittelylle säädettäisiin määräaika sekä seuraamukset määräajan laiminlyömisestä. Rakennusvalvontaviranomaiselle säädettäisiin kolmen kuukauden määräaika ratkaista rakentamislupahakemus siitä, kun rakentamislupahakemus liitteineen on vireille pantu rakennusvalvonnassa ja liitteet mahdollistavat hakemuksen käsittelyn. Poikkeuksellisen vaativan rakennushankkeen rakentamislupahakemus ja puhtaan siirtymän sijoittamislupahakemus olisi ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa. Lupahakemuksen käsittelyn viivästymisestä kunnan olisi palautettava rakennuslupamaksusta 20 prosenttia kultakin viivästyksen kuukaudelta, ellei viivästys ole aiheutunut hakijasta.

Vaikka käsittelyaika näyttää Sodankylän kunnan näkökulmasta riittävältä niin Sodankylän kunnan näkemys mukaan rakennusluvan tarkkaa käsittelyaikaa ja lupahakemuksen viivästymisestä aiheutuvaa rakennuslupamaksun palautusta ei tulisi kirjata rakentamislakiin. Riittävä määräys on kirjattu hallintolain 23 § ja 23 a §.

PÄÄVASTUULLINEN TOTEUTTAJA

Päävastuullisen toteuttajan toteutusvastuu kumoamista Sodankylän kunta pitää hyvänä.

MUSEOVIRANOMAISEN VALITUSOIKEUS

Museoviranomaisten valitusoikeutta rajattaisiin valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviin kohteisiin, mutta valitusoikeus säilyisi edelleen laajempaan kuin nykyisessä maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Sodankylän kunnalla ei ole lausuttavaa tähän kohtaan.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN VALITUSOIKEUS

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) valitusoikeus vastaisi maankäyttö- ja rakennuslaissa olevaa sääntelyä.

Sodankylän kunnalla ei ole lausuttavaa tähän kohtaan.

MAISEMATYÖLUVAN VALITUSOIKEUS

Maisematyöluvan valitusoikeutta rajattaisiin tilanteissa, joissa toteutetaan lainvoimaista asematai yleiskaavaa.

Sodankylän kunta pitää hyvänä esitystä.

Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitteeseen muuttaa rakentamislakia siten, että hallinnollinen taakka kevenee ja byrokratia vähenee. Lisäksi lakeihin tehtäisiin joitakin pääosin lakitekniisiä korjauksia. Ehdotetut lait on tarkoitettu pääosin tulemaan voimaan 1.1.2025.

SODANKYLÄN KUNTA

Tuula Annala
kunnanhallituksen puheenjohtaja

Jari Rantapelkonen
kunnanjohtaja